

Поліщук О.П. (м. Житомир)

ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ У КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ СПЕЦИФІКИ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ: ГНОСЕОЛОГО-ЕСТЕТИЧНИЙ ДИСКУРС

„Мислю, отже, існую”, - стверджував Рене Декарт. Але що таке мислення? Які чинники впливають на його продуктивність? У чому полягає специфіка мислення людини в залежності від сфери її діяльності? Чи існують відмінності у природі та процесі мислення вченого і поета, винахідника й пересічної людини, яка щодня вирішує повсякденні насущні проблеми свого життя? Чи можна вважати однаковим мислительний процес у мешканця цивілізованої Європи або Японії та аборигена Вогняної землі? Як впливають сучасні соціокультурні реалії на культуру мислення та творчий потенціал особистості? Ці та інші запитання, пов'язані з феноменом людського мислення, цікавлять фахівців різних спеціальностей. Передусім, дана проблема плідно опрацьовується фізіологією, психофізіологією, психологією, кібернетикою, теорією інформації, логікою, гносеологією. Але ще скільки непізнаного і незвіданого постає перед науковцями у їх розвідках, мислення людини продовжує все ж таки залишатися таїною, що потребує подальшого вивчення та осмислення. Мабуть тому вважається, що феномен людського мислення в ХХІ столітті буде одним з явищ, яке буде найбільше привертати увагу сучасної науки.

Які ж проблеми на сьогодні потребують глибокого аналізу при філософсько-естетичному дослідженні даного феномена? Насамперед, питання можливостей і впливу естетичних факторів в системі детермінації

332

даного явища. Вимагає вивчення і зв'язок між креативним потенціалом особистості та її загальною естетичною культурою. Актуальним також виступає питання природи і специфіки мислення митця. Викликає зацікавленість, крім того, й питання особливостей та потенціалу художнього мислення у контексті культурно-ціннісних детермінант людського мислення. І це далеко не всі питання, які постають перед сучасною естетичною думкою.

При розгляді проблеми природи, специфіки, потенціалу художнього мислення у його особистісному і соціокультурному вимірах потребує уточнення семантичне поле самого поняття „художнє мислення”. З нашої точки зору, даний термін не можна пов'язувати тільки з стилістичним своєрідням і специфікою художньої культури певної епохи та індивідуальним мислительним процесом, що притаманний людині певної професії - митцеві, чи особистості, включеної в особливий вид діяльності - художню творчість. В реаліях буття сучасного цивілізованого світу поряд з мистецтвом обриси та зміст вагомому культуротворчого фактору набуває дизайн. Також побутують естетика спорту, естетика виробництва тощо. Тому буде доречно потрактовувати поняття художнього мислення більш широко, враховуючи, що на сьогодні окрім мистецтва побутують й інші практики, яким властивий естетично-художній компонент.

Поняття „дизайн-мислення” у такому випадку фіксуватиме один з різновидів художнього мислення в реаліях сучасної епохи, який ґрунтується на соціально-культурних технічних та естетичних чинниках і засадах формоутворення гармонійного, досконалого, привабливого предметного середовища повсякденного життя і діяльності цивілізованої людини. Адже, дизайн як вид діяльності, ставить за мету створення передусім індустріальними засобами естетично „і функціонально сприятливих для людини умов життя, праці і відпочинку. Фахівці з дизайну - дизайнери, художники-архітектори, художники-модельєри тощо, розробляють зразки раціонального, досконалого, гармонійно організованого й оформленого технічного середовища; доцільних, зручних та естетично привабливих предметних форм.

333